Archetype

Ρυθμοί υπαίθρου: Κέντρο Αγροτουρισμού στη Νότια Ρόδο

Παναγιώτης Μιχαήλ Ζουρούδης - 26/01/2026

Διπλωματική Εργασία

Φοιτητής: Παναγιώτης Μιχαήλ Ζουρούδης
Επιβλέπων Καθηγητής: Τσακαλάκης Δημήτριος
Ημερομηνία: Ιούνιος 2025
Πολυτεχνείο Κρήτης - Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Το αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας βασίστηκε στη βαθιά πολιτιστική και ιστορική αξία των παλιών αγροτικών κοινοτήτων της Ρόδου.

Η επανασύνδεση με την ύπαιθρο και η ανάδειξη της αγροτικής ζωής μέσα από τη δημιουργία ενός πόλου έλξης για την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, έδωσαν αφορμή για τη δημιουργία ενός Κέντρου

Αγροτουρισμού που θα συνδυάζει την αγροτική ζωή με την τοπική φιλοξενία και τον πολιτισμό του νησιού. Σήμερα, πολλές από αυτές τις κοινότητες έχουν υποστεί πληθυσμιακή μείωση λόγω αστυφιλίας, όμως παραμένουν ζωντανές μέσα από την αγροτουριστική ανάπτυξη, τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και την αναβίωση των παραδόσεων. Τα παλαιότερα κελύφη, εγκαταλελειμμένα ή μη, εντοπίζονται κυρίως στην ενδοχώρα, μακριά από τα τουριστικά κέντρα, και το κάθε ένα έχει τη δική του μοναδική ταυτότητα.

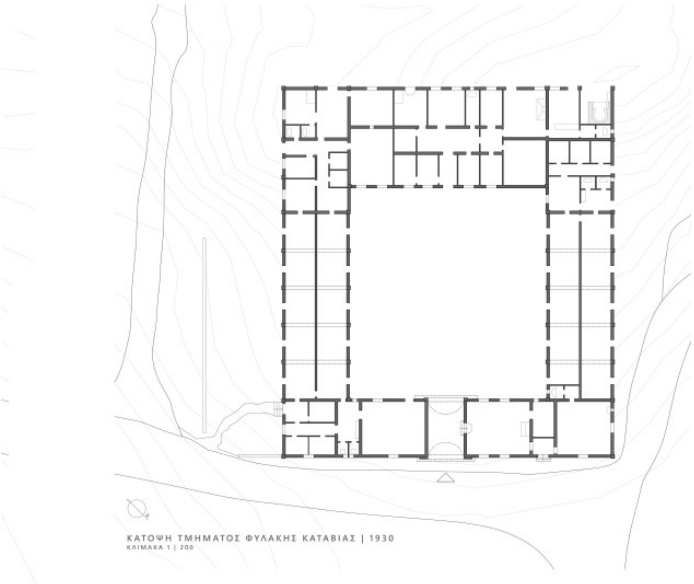

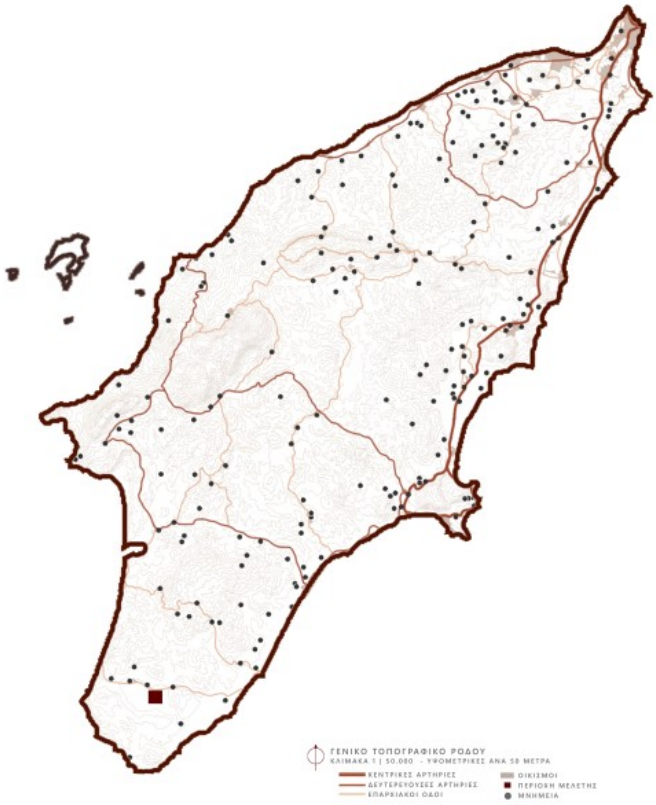

Η επιλογή του χώρου παρέμβασης εντοπίζεται κοντά στην περιοχή του Αγίου Παύλου Κατταβιάς, στη Νότια Ρόδο, η οποία είναι εύκολα προσβάσιμη από κεντρική επαρχιακή οδό του νησιού. Αφορμή για τον σχεδιασμό αποτέλεσαν τα κατάλοιπα μιας αγροτικής φυλακής της δεκαετίας του 1930, η οποία αποτελούσε μέρος μιας αγροτικής κοινότητας της περιοχής. Το κέλυφος του κτιρίου διατηρείται ακόμα και σήμερα.

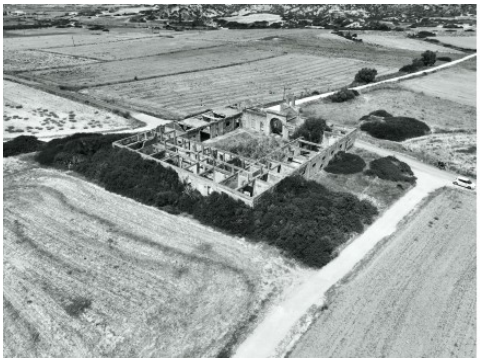

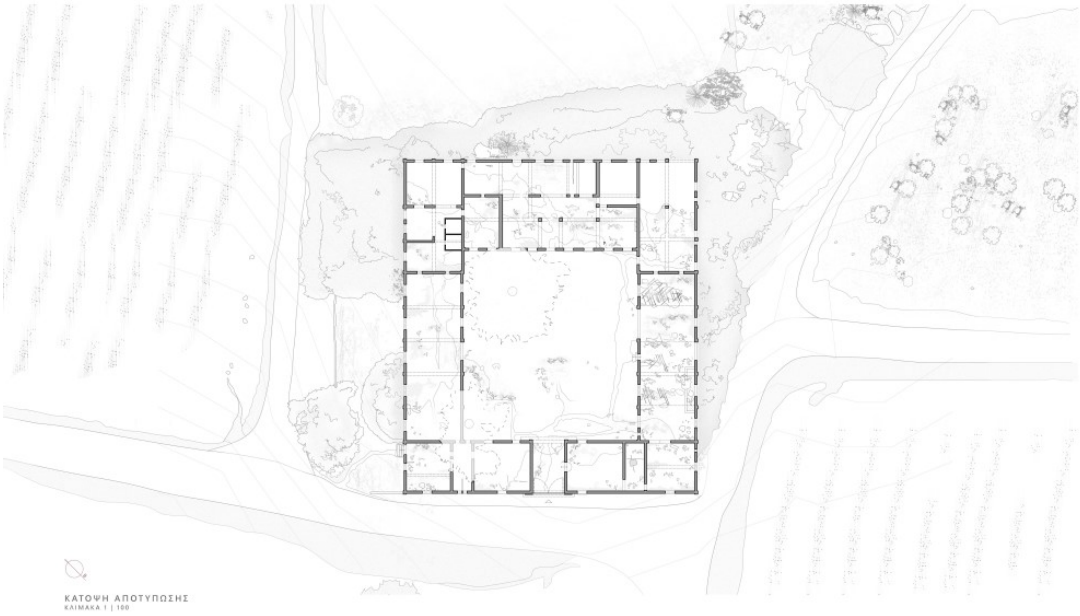

Το υφιστάμενο κέλυφος του κτιρίου διατηρείται και αποκτά νέες λειτουργίες, ενώ κεντρική σχεδιαστική πρόθεση για τη νέα προσθήκη αποτελεί η διατήρηση της σχέσης του κτιριακού συνόλου με τη μορφολογία του εδάφους, μέσα από ήπιες και διακριτικές παρεμβάσεις. Ενώ ταυτόχρονα ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αρμονική ενσωμάτωση της νέας ογκοπλασίας, εξασφαλίζοντας την άμεση και λειτουργική σύνδεση με το υπάρχον κέλυφος.

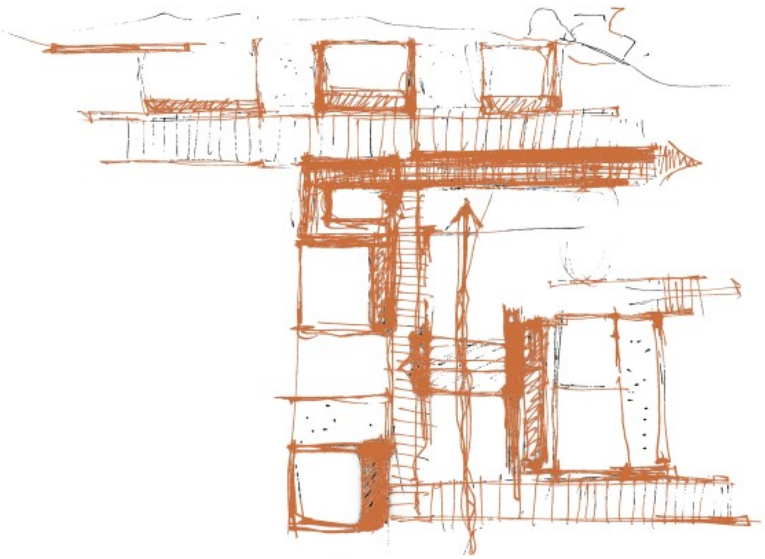

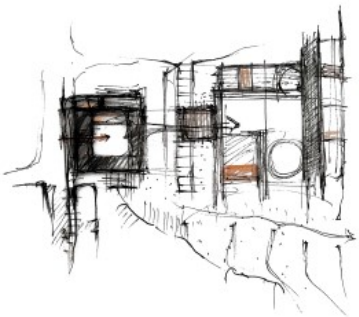

Η κεντρική ιδέα της σύνθεσης προκύπτει από τη δυναμική σχέση μεταξύ της υπαίθρου και του ανθρωπογενούς στοιχείου, με βασικό στόχο τη διατήρηση και ανάδειξη της σύνδεσης του κτιριακού συνόλου με το φυσικό ανάγλυφο. Η αρχιτεκτονική πρόταση αναπτύσσεται ακολουθώντας τις βασικές χαράξεις του

εδάφους, οι οποίες οργανώνουν τη νέα συνθετική δομή, καθορίζοντας τις πορείες, τις συνδέσεις και τους χώρους στάσης. Οι χαράξεις αυτές διατηρούνται, αποκτώντας ωστόσο μια πιο ελεύθερη μορφή, ώστε να εξυπηρετούν τη μετάβαση και τον διάλογο με το υπάρχον κέλυφος, χωρίς να διαταράσσουν τον χαρακτήρα του τοπίου.

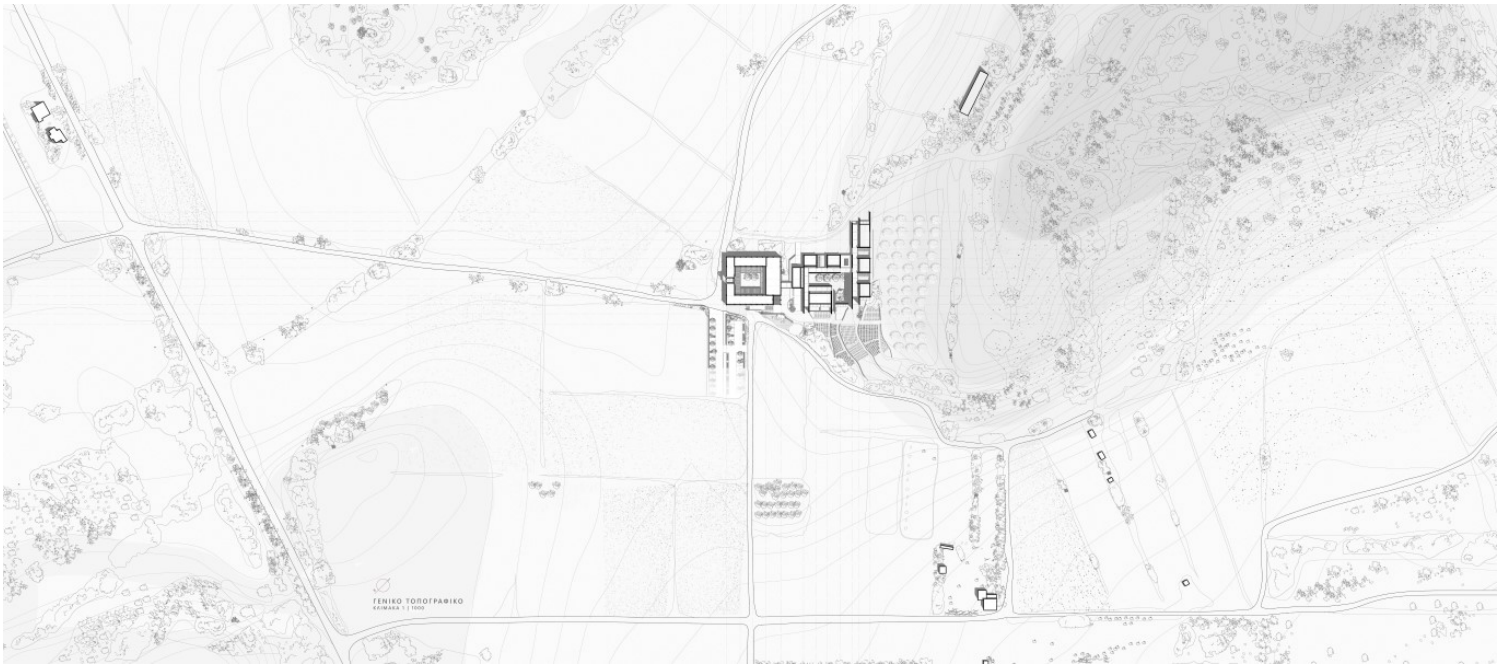

Συνθετικά εργαλεία αποτελούν το ανάγλυφο, ο κάναβος, τα εσωτερικά αίθρια – αυλές, οι κοινόχρηστοι χώροι και οι εξωτερικές συνδέσεις – διάδρομοι.

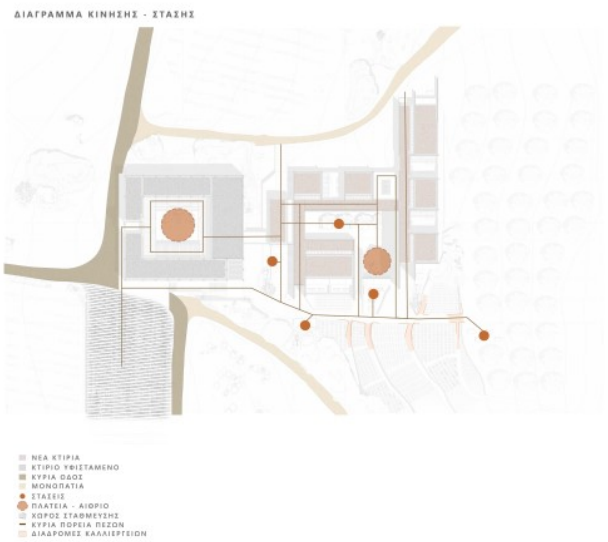

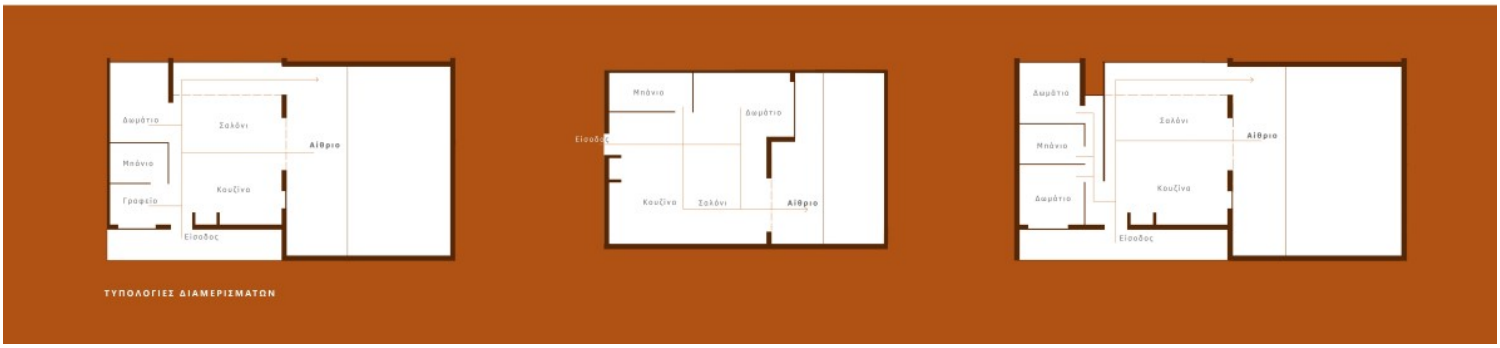

Οι νέοι κτιριακοί όγκοι διαμορφώνονται βάσει ενός κανάβου που προκύπτει από τις βασικές χαράξεις τόσο του φυσικού εδάφους όσο και του υφιστάμενου κελύφους. Η τοποθέτησή τους ακολουθεί τη φυσική κλίση του λόφου, με το υφιστάμενο κτίριο να καταλαμβάνει τη χαμηλότερη στάθμη του οικοπέδου. Η σύνθεση οργανώνεται γύρω από έναν κοινόχρηστο υπαίθριο χώρο, σε μορφή εσωτερικού αίθριου, γύρω από τον οποίο αναπτύσσονται οι νέοι όγκοι. Οι εξωτερικοί διάδρομοι κίνησης που περιβάλλουν το αίθριο λειτουργούν ως μεταβατικό φίλτρο, ορίζοντας το όριο μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού χώρου. Μέσω αυτών των διαδρομών επιτυγχάνεται η λειτουργική και οπτική σύνδεση ανάμεσα στους δύο βασικούς κτιριακούς όγκους, καθώς και στις δύο περιπτώσεις, οι επιμέρους χρήσεις διατάσσονται περιμετρικά του κοινόχρηστου χώρου, ενισχύοντας τη σχέση μεταξύ των εσωτερικών χώρων και της υπαίθρου και προάγοντας μια αρχιτεκτονική εμπειρία βασισμένη στην κίνηση, τη μετάβαση και την κοινή χρήση.

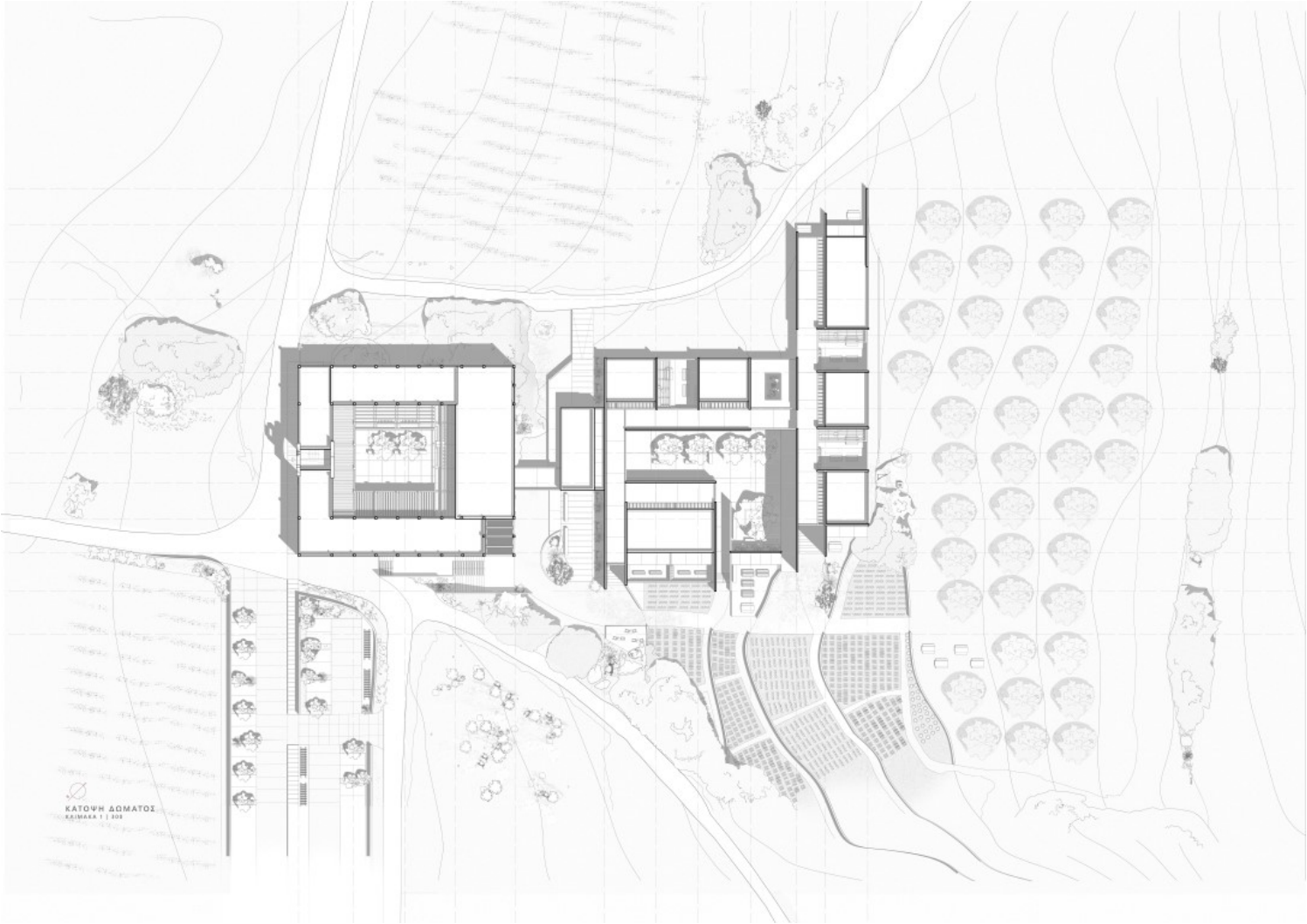
ΚΑΤΟΨΗ ΔΩΜΑΤΟΣ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1 | 300

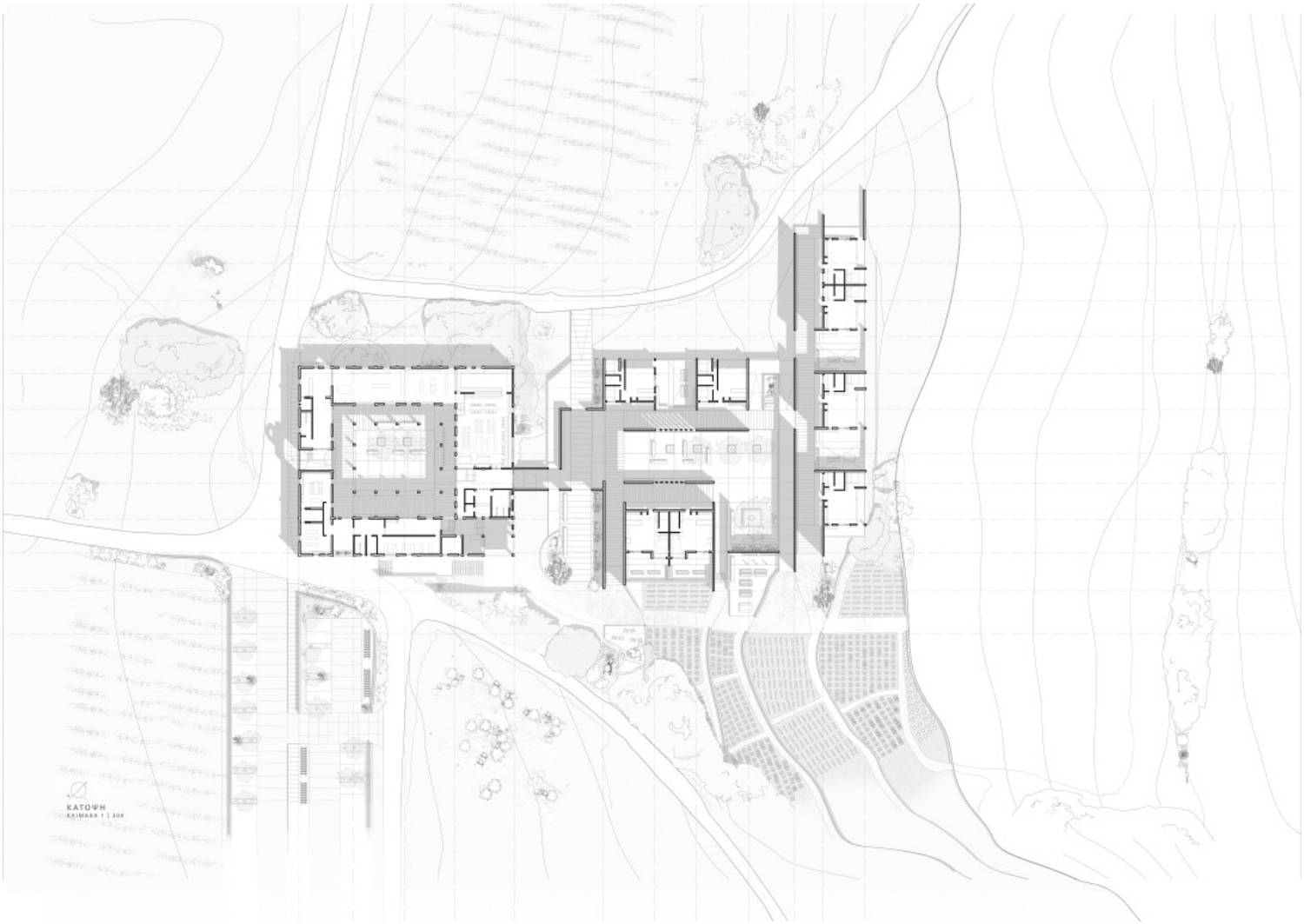

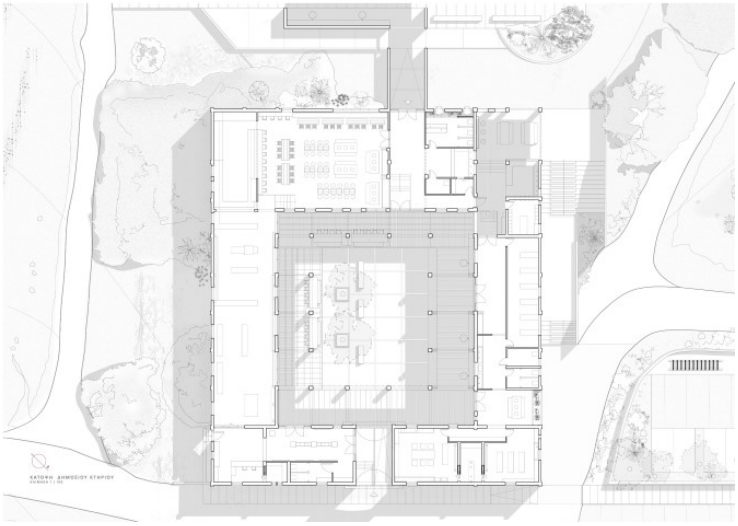

Ο σχεδιασμός επικεντρώνεται στη μελέτη των οριζόντιων κινήσεων, με στόχο τη συνεχή και άμεση σύνδεση των εσωτερικών χώρων με την ύπαιθρο. Κάθε διαδρομή μέσα στο κτιριακό σύνολο οδηγεί οργανικά προς τον υπαίθριο χώρο και, τελικά, καταλήγει στο σημείο των καλλιεργειών, ανεξάρτητα από το σημείο εκκίνησης του επισκέπτη. Η σχέση μεταξύ οριζόντιας κίνησης και τοπίου ενισχύεται περαιτέρω μέσω των εξωτερικών διαδρόμων, οι οποίοι λειτουργούν όχι μόνο ως μεταβατικά στοιχεία αλλά και ως μηχανισμοί δημιουργίας οπτικών φυγών. Οι φυγές αυτές κατευθύνονται συνειδητά προς την ύπαιθρο και, πιο συγκεκριμένα, προς τις καλλιεργημένες εκτάσεις, αναδεικνύοντας τη σύνδεση της αρχιτεκτονικής με το φυσικό τοπίο.

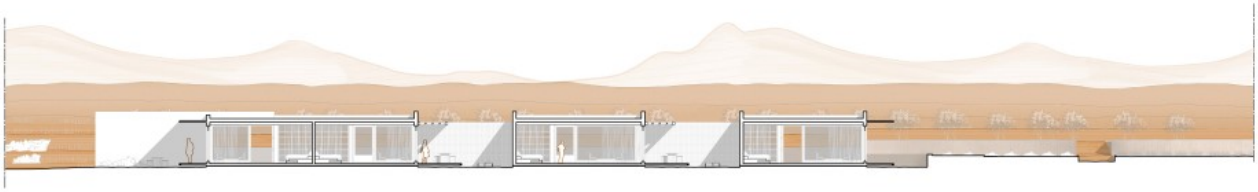

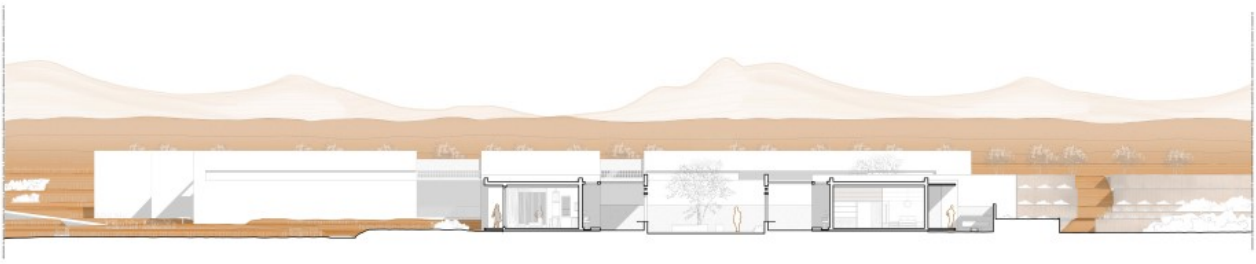

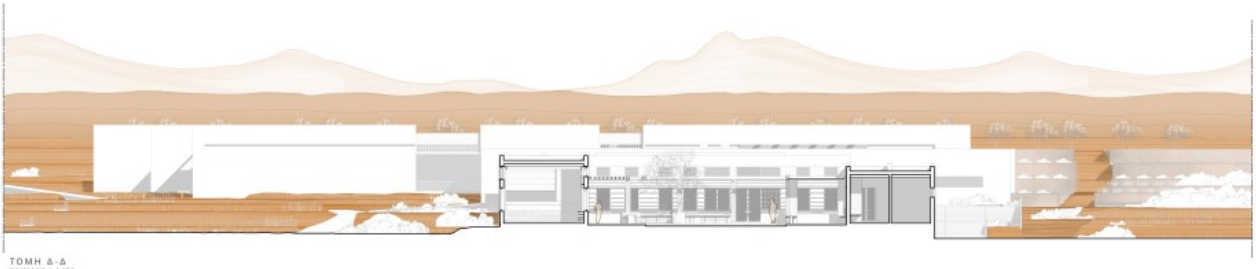

Η νέα προσθήκη επιδιώκει τη διαμόρφωση ενός κτιριακού συνόλου με σύγχρονη αρχιτεκτονική ταυτότητα, η οποία αντλεί αναφορές τόσο από το υφιστάμενο κέλυφος όσο και από την τυπολογία και την ατμόσφαιρα των παραδοσιακών αγροτικών κοινοτήτων της Ρόδου. Η προσέγγιση δεν βασίζεται στην άμεση μίμηση, αλλά στη δημιουργική ερμηνεία αυτών των στοιχείων, με στόχο τη σύνθεση που σέβεται το παρελθόν και συνομιλεί με το παρόν.

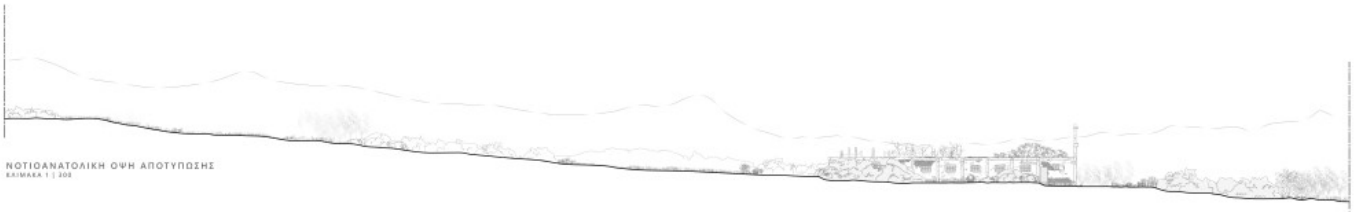

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1 | 300

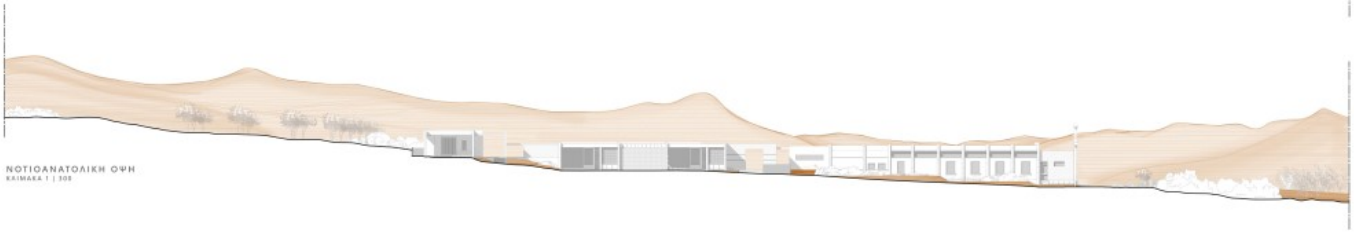

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1 | 300

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1 | 300

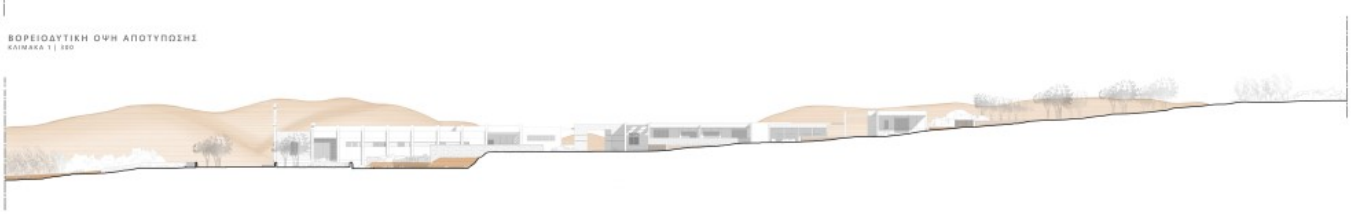

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1 | 300

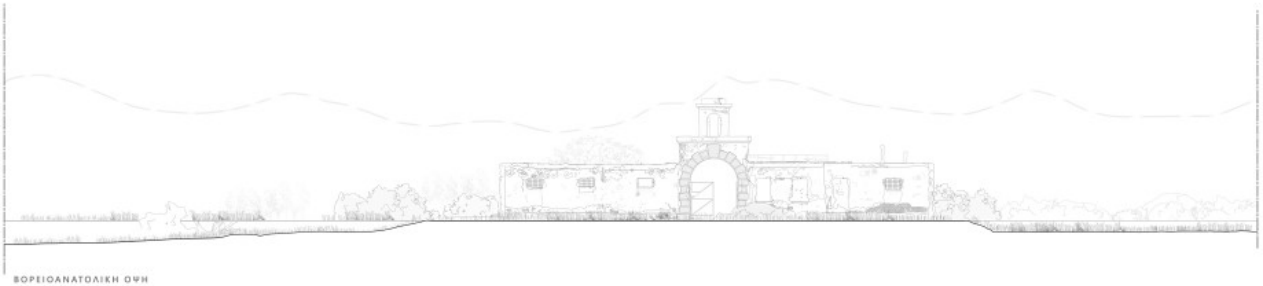

ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1 | 150

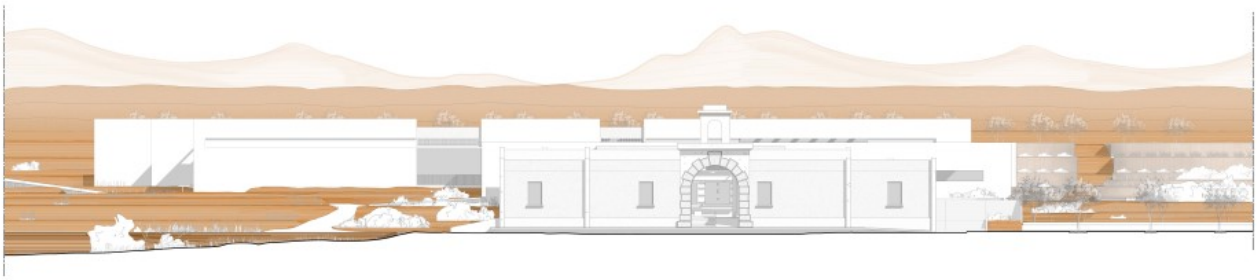

ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1 | 150

Η πρόσβαση στην περιοχή παρέμβασης πραγματοποιείται μέσω του κεντρικού επαρχιακού δρόμου Πυλώνας–Κατταβιάς, ο οποίος διασχίζει κατά μήκος το νότιο τμήμα της Ρόδου, συνδέοντας άμεσα την περιοχή μελέτης με τον οικισμό της Κατταβιάς. Ο χώρος στάθμευσης, η κεντρική είσοδος στο δημόσιο κτίριο, μία κύρια ράμπα καθώς και ο αναβαθμισμένος άξονας κίνησης λειτουργούν ως κόμβοι σύνδεσης μεταξύ των μονοπατιών και των περιμετρικών δρόμων της παρέμβασης, οργανώνοντας τη βασική ροή κίνησης προς τις καλλιέργειες και τον πυρήνα του συγκροτήματος. Οι παραπάνω προσβάσεις διαμορφώνουν τρεις κύριες εισόδους προς το σύνολο της πρότασης. Οι ροές αυτές καταλήγουν σε χώρους στάσης και συγκέντρωσης, όπως τα αίθρια, τα οποία λειτουργούν ως βασικοί δημόσιοι υπαίθριοι χώροι και οργανώνουν τη σχέση μεταξύ των δύο κτιριακών συνόλων.

Το κτιριολογικό πρόγραμμα του νέου Κέντρου διαμορφώνεται με στόχο την προσφορά ενός πλήρους φάσματος αγροτουριστικών εμπειριών, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην ανάδειξη της περιοχής ως σημείο αναφοράς για την τοπική ανάπτυξη. Το δημόσιο κτίριο εμπλουτίζεται με νέες χρήσεις, όπως εστιατόριο και αγορά τοπικών προϊόντων, τα οποία θα παράγονται από τους ίδιους τους επισκέπτες στο πλαίσιο της συμμετοχικής τους εμπειρίας κατά τη διάρκεια της διαμονής τους. Επιπλέον, προβλέπονται εργαστήρια που φιλοξενούν πρακτικά μαθήματα σχετικά με την καλλιέργεια και τις διαφορετικές μεθόδους εφαρμογής της. Στο πρόγραμμα εντάσσονται επίσης: χώρος υποδοχής, ιματιοθήκη (χώρος φύλαξης ιματισμού), ανοιχτοί και κλειστοί αποθηκευτικοί χώροι, καθώς και χώροι υγιεινής (WC). Η νέα προσθήκη περιλαμβάνει διαμερίσματα, κοινόχρηστους χώρους και εσωτερικές αυλές, ενισχύοντας τη βιωματική εμπειρία της καλλιέργειας, της μάθησης και της γαστρονομικής απόλαυσης. Οι επιμέρους λειτουργίες του συγκροτήματος διασυνδέονται μέσω ενός συστήματος εξωτερικών διαδρομών, το οποίο επιτρέπει τη συνεχή ροή κίνησης και τη συνύφανση των επιμέρους δραστηριοτήτων, ενισχύοντας την αίσθηση ενότητας και συνοχής στον χώρο.

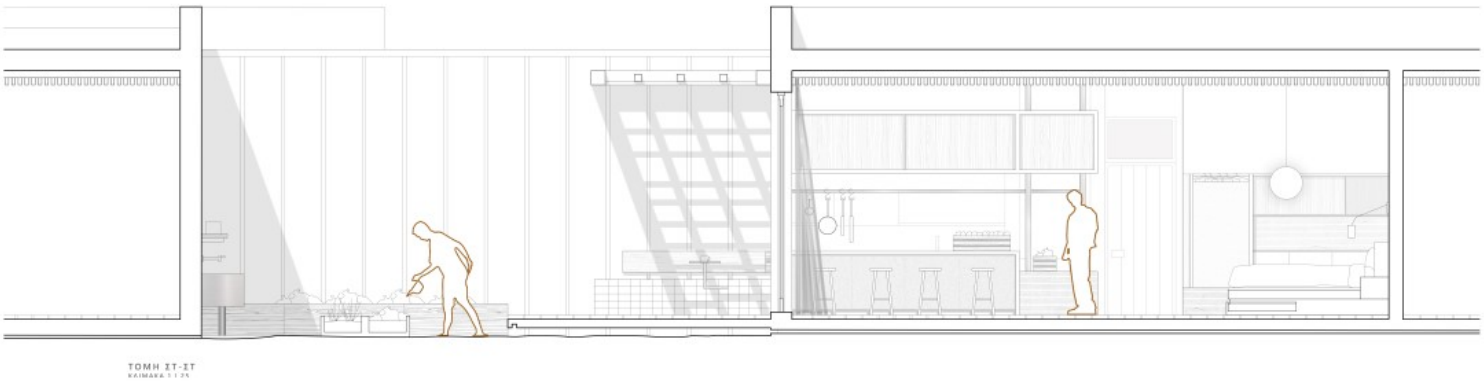

Η επιλογή των υλικών στην παρούσα μελέτη στοχεύει στην ομαλή ένταξη της αρχιτεκτονικής πρότασης στο τοπίο, αντλώντας παράλληλα αναφορές από τον αγροτικό χαρακτήρα του οικισμού μέσα από μια σύγχρονη ερμηνεία των παραδοσιακών μορφολογικών στοιχείων. Βασικό υλικό του φέροντος οργανισμού αποτελεί το

οπλισμένο σκυρόδεμα, το οποίο κυριαρχεί σε μεγάλο μέρος της κατασκευής, τόσο εξωτερικά όσο και εσωτερικά. Η διαφοροποίηση στις αποχρώσεις του σκυροδέματος μεταξύ των δύο κτιριακών ενοτήτων υποδηλώνει τις διαφορετικές χρήσεις τους και συμβάλλει στην ανάγνωση της σύνθεσης. Τα μεταλλικά και ξύλινα στοιχεία συμπληρώνουν την παλέτα των υλικών. Χρησιμοποιούνται είτε ως κατακόρυφα στοιχεία σκίασης είτε σε μικρότερη κλίμακα σε καθιστικούς χώρους, στάσεις και στη διαμόρφωση των ζωνών καλλιέργειας, ενισχύοντας τη λειτουργικότητα και τη βιωματική διάσταση της αρχιτεκτονικής παρέμβασης.

Στόχος του σχεδιασμού είναι η δημιουργία νέων δεσμών μεταξύ ανθρώπου και υπαίθρου και η ανάδειξη της αγροτικής ζωής μέσα από τη δημιουργία ενός σύγχρονου πόλου έλξης, που προάγει τον αγροτουρισμό ως μέσο βιώσιμης ανάπτυξης. Η αρχιτεκτονική πρόταση φιλοδοξεί να προσφέρει ένα πλήρες φάσμα αγροτουριστικών εμπειριών, ενισχύοντας παράλληλα τη δυναμική της περιοχής ως σημείο αναφοράς για την τοπική οικονομία και την πολιτιστική ταυτότητα του τόπου.

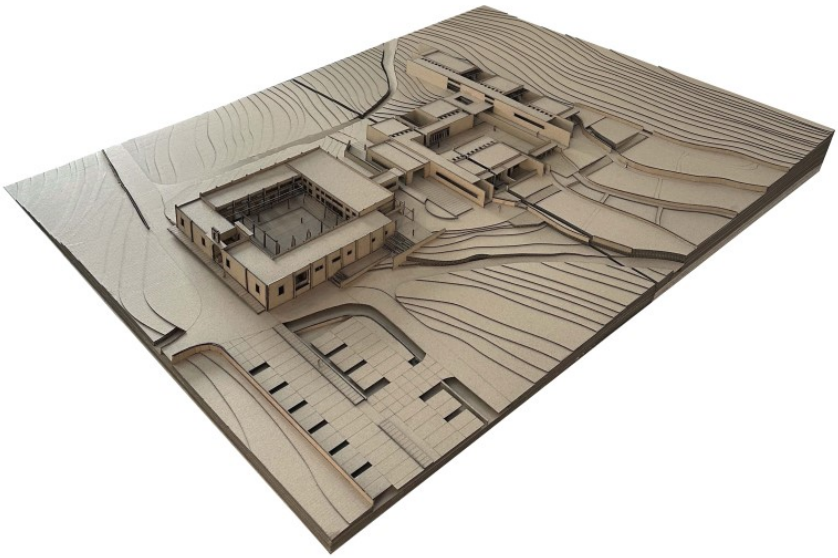

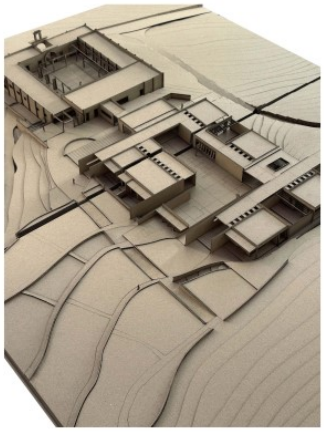

Μπορείτε να διαβάσετε ολόκληρη την εργασία, εδώ.

Student: Panagiotis Michail Zouroudis
Date: June 2025
Supervisor: Dimitrios Tsakalakis
Technical University of Crete – Department of Architecture

The focus of this study is based on the deep cultural and historical value of the old rural communities of Rhodes. Reconnecting with the countryside and highlighting rural life by creating a point of attraction to boost the local economy inspired the creation of an Agrotourism Center that combines rural living with the island's hospitality and culture. Many of these communities have experienced population decline due to urban

migration, but they remain alive through agrotourism development, cultural events, and the revival of traditions. The older building shells, abandoned or not, are mostly located inland, away from tourist centers, each with its own unique identity.

The chosen intervention site is near Agios Pavlos, Kattavia, in southern Rhodes, easily accessible via the island's main provincial road. The design inspiration arose from the remnants of a rural prison dating back to the 1930s, which was part of a local agricultural community. The building's shell still exists today.

The existing building shell is preserved and gains new functions, while the central design intention for the new addition is to maintain the relationship of the building complex with the terrain morphology through gentle and discreet interventions. Particular emphasis is placed on harmoniously integrating the new volume, ensuring a direct and functional connection with the existing structure.

The core concept of the composition arises from the dynamic relationship between the countryside and the human element, with the primary goal of preserving and enhancing the building's connection with the natural landscape. The architectural proposal develops by following the main contours of the land, which organize the new composition, defining pathways, connections, and rest areas. These contours are preserved but take a freer form to serve transitions and dialogue with the existing building without disrupting the landscape character.

The compositional tools include the terrain relief, the grid, interior courtyards, shared spaces, and exterior corridors.

The new building volumes are arranged based on a grid derived from the main alignments of both the natural terrain and the existing shell. Their placement follows the natural slope of the hill, with the existing building occupying the lowest level of the plot. The composition is organized around a shared outdoor space in the form of an internal courtyard, around which the new volumes develop. The external circulation corridors surrounding the courtyard act as a transitional filter, defining the boundary between public and private space. These corridors enable functional and visual connections between the two main building volumes. In both cases, the individual uses are arranged around the common space, strengthening the relationship between interior and exterior areas and promoting an architectural experience based on movement, transition, and shared use.

The design focuses on horizontal movement to ensure continuous and direct connection between indoor spaces and the outdoors. Each path inside the complex organically leads to the outdoor space and eventually to the cultivation area, regardless of the visitor's starting point. The relationship between horizontal movement and landscape is further enhanced by the exterior corridors, which serve not only as transitional elements but also as mechanisms for creating visual escapes. These views are consciously directed toward the countryside and specifically the cultivated fields, highlighting the link between architecture and the natural environment.

The new addition aims to form a building complex with a contemporary architectural identity that draws references from both the existing shell and the typology and atmosphere of traditional rural communities in Rhodes. The approach does not rely on direct imitation but on creative reinterpretation, aiming for a composition that respects the past while engaging with the present.

Access to the intervention site is via the main provincial road Pylonas–Kattavia, which runs along the southern part of Rhodes, directly connecting the study area with the settlement of Kattavia. Parking, the main entrance to the public building, a primary ramp, and the upgraded movement axis act as connection nodes between the paths and perimeter roads of the intervention, organizing the primary flow toward the cultivation areas and the core of the complex. These accesses form three main entrances to the entire proposal. These flows end in rest and gathering spaces, such as courtyards, which function as key public outdoor spaces organizing the relationship between the two building groups.

The program of the new Center is designed to offer a full range of agrotourism experiences, contributing to establishing the area as a reference point for local development. The public building is enriched with new uses

such as a restaurant and a local product market, with products produced by the visitors themselves as part of their participatory experience during their stay. Additionally, workshops hosting practical lessons related to cultivation and different application methods are included. The program also comprises a reception area, cloakroom, open and closed storage, and sanitary facilities (WC). The new addition includes apartments, shared spaces, and internal courtyards, enhancing the experiential aspect of cultivation, learning, and gastronomic enjoyment. The complex’s various functions are interconnected through an external circulation system, enabling continuous movement flow and the integration of activities, enhancing the sense of unity and coherence within the space.

The choice of materials in this study aims at smoothly integrating the architectural proposal into the landscape while drawing references from the rural character of the settlement through a contemporary interpretation of traditional morphological elements. The main structural material is reinforced concrete, which dominates much of the construction, both externally and internally. The variation in concrete shades between the two building units reflects their different uses and aids in reading the composition. Metal and wooden elements complement the material palette, used as vertical shading elements or on a smaller scale in seating areas, resting points, and cultivation zones, enhancing both functionality and the experiential dimension of the architectural intervention.

The aim of the design is to create new bonds between people and the countryside and to highlight rural life through the creation of a modern focal point that promotes agrotourism as a means of sustainable development. The architectural proposal aspires to offer a full range of agrotourism experiences while simultaneously strengthening the area’s role as a landmark for the local economy and the cultural identity of the place.